

Nemzetközi helyzetkép 2022. november 24.

Bulgária

Bulgáriában a gázellátás alternatív forrásokból biztosított. Az árkülönbözetet az állam kompenzálja. A könyvtárak nyitvatartása nem változott. Bulgária nemzeti könyvtára, a St. Cyril és Methodius Nemzeti Könyvtár (Национална библиотека „Свети Свети Кирил и Методий”) jelenleg szombaton hat órát, munkanapokon tizenkét óra hosszat van nyitva. A fővárosi könyvtár honlapján sincs nyoma nyitvatartás változásának. A könyvtár Facebook-oldala még egész novemberre hirdet programokat. A fővárosi könyvtár honlapján sincs nyoma nyitvatartás változásának. (<https://www.reuters.com/business/energy/bulgarian-government-approves-plan-offset-high-energy-prices-2022-05-16/>, https://www.libsofia.bg/working_schedule) (Czene Mariann)

Franciaország

A meghirdetett energiamegtakarítási program folytatódik. A könyvtárakban korlátozó intézkedéseket nem vezettek be. Új információ nincs a már jelzettekhez képest. (Sáska Krisztina)

Hollandia

A könyvtárak – sok más ágazathoz hasonlóan – a megnövekedett energiaáraktól és az inflációtól szenvednek. Emiatt több könyvtár 2023. január 1-jétől emeli a beiratkozási díjat. A közkönyvtárak egyesületének jelen pillanatban nincs pontos adata arról, hogy hány könyvtár emel és milyen mértékű lesz az emelés. (Kürti Afrodité)

Norvégia

Norvégiában az idei aszályos év jelentett gondot, mert az ország áramtermelése jelentős mértékben függ a vízerőművektől. A déli és az északi régió közt nincs jól megoldva az energiaszállítás, emiatt óriási kontraszt alakult ki. Délen az áram háromszázszor annyiba került, mint északon.

Az ország nagy mennyiségű áramot exportál Európába, főleg a környező országokba: Dániába, Svédországba, Hollandiába, Németországba, Finnországba és Angliába. Az aszály súlyossága miatt felvetődött, hogy Norvégia csökkenteni fogja az áram külföldre szállítását, és a déli megyék ellátását helyezi előtérbe. A hálózat üzemeltetője azonban ezt rossz ötletnek tartja, mert így a többi országban válhat bizonytalaná a téli áramellátás. (<https://www.reuters.com/business/energy/norway-should-not-restrict-power-exports-winter-grid-operator-says-2022-09-30/>)

Norvégia jelentős gázexportőr Európában, így az orosz gáz kiesése hasznot hoz az államnak. Ennek ellenére az országban megnöttek az energiaárak, és a szakemberek szerint jövőre a magas árak fognak beállni, ezért télen többféle takarékosági intézkedést vezetnek be. 334 vasútállomáson csökkentik 21 fokról 17-re a hőmérsékletet, de bent kávézóknál, újságosoknál és boltokban megtartják a 19–20 fokot az ott dolgozók érdekében. (<https://www.thelocal.no/20221004/norway-to-lower-temperature-at-train-stations-by-4c/>)

A Bergeni Egyetemen is többféle módon takarékoskodnak. Az uszodában a víz hőmérsékletet 26 fokra csökkentik. A dolgozók és diákok érdekeit azonban szem előtt tartják, és a cél az, hogy úgy takarékoskodjanak, hogy az ne érintse hátrányosan az embereket.

A Bergeni Egyetemi Könyvtárban egyelőre semmilyen korlátozás nincs, a nyitvatartási idő is a diákok igényeihez van igazítva. (<https://pahoyden.no/margareth-hagen-robert-ras-tad-stromsparing/iverksetter-stromsparingstiltak/122981>)

A Norvég Nemzeti Könyvtárban a nyitvatartási idő nem változik. (Tóth Ágnes)

Oroszország

Konkrét energiatakarékossági intézkedésekről Oroszországban továbbra sincs információ, továbbá a könyvtárakra vonatkozóan sem található információ semmilyen korlátozó intézkedésről.

Pavel Sorokin, Oroszország energiaügyi miniszterének első helyettese elmondta, hogy az aktív energiaválság az elmúlt 50-70 évben kialakuló egypólusú piac megszakadásához vezetett. Erről a Keleti Gazdasági Fórumon beszélt – írja a TASZSZ. Sorokin elkerülhetetlennek nevezte az energiaválságot Oroszországban. *„Ez azoknak a kapcsolatoknak a teljes felbomlása, amelyek az elmúlt 50-70 évben voltak a világon, léteztek és épültek. Jó ez vagy rossz – nem lehet így gondolkodni. Az az álláspontom, hogy elkerülhetetlen volt, hogy a világ több technológiai, gazdasági versenyközpontot hozzon létre”* – hívta fel a figyelmet. Sorokin szerint a világ csak akkor lesz képes normális kapcsolatokat kiépíteni egymással, ha áthalad ezen az úton. *„A monopoláris világ rossz, nem vezet fejlődéshez”* – összegezte. Korábban arról számoltak be, hogy az uniós országok elégedetlenek az energiaválsággal. Emellett bírálják az Európai Bizottságot a tettei miatt.

Az Orosz Nemzeti Könyvtár honlapja továbbra sem tartalmaz információkat bármiféle energiatakarékossági intézkedésről.

A „Novosztij kultury” hírportál arról számol be, hogy a szentpétervári Orosz Nemzeti Könyvtár a Moszkovszkij sugárúton található épülete, mely a legmodernebb és leglátogatottabb részleg, jelenleg zárva tart az olvasók előtt. Ennek technikai jellegű oka van. A rakatári helyiségeket nem tudják fűteni, mivel a kazánház berendezéseit még nem cserélték ki. Mint az igazgatóságon kifejtették, a javításokat már nyáron megtervezték és elkezdték, de a pályázat útján megtalált vállalkozó késleltette a határidőt.

A szerződés szerint a fűtőberendezést szeptember közepéig kellett volna felszerelni. Az új felszerelés azonban csak pár napja érkezett. Ekkorra a helyiségek egy részét le kellett zárni, másokat pedig hőlégfúvókával kellett fűteni. Ennek ellenére a könyvtárban a hőmérséklet most sem emelkedik 13 fok fölé. Így előreláthatólag a könyvtár eme épülete még egy ideig zárva tart. Egyébiránt a nemzeti könyvtár többi épülete és gyűjteményei fűtöttek és a megszokott munkarendben működnek. (<https://www.gpntb.ru/biblioteki-imir/2263-rossijskaya-natsionalnaya-biblioteka-zakryta-iz-za-otsutstviya-otopleniya.html>) (Koljadzsín Natália)

Portugália

Portugáliában nincs információ arra nézve, hogy az energiaválság hogyan hatott a könyvtárak működésére. Nincs információ korlátozó intézkedések bevezetéséről a könyvtárakban. (Molnár Anikó)

Spanyolország

Az energiaválság a könyvtárakat nem érinti. A városi kulturális, idegenforgalmi és sportigazgatóság égisze alatt működő városi könyvtárak a felhasználók jobb kiszolgálása érdekében megváltoztatják nyitvatartási idejüket, és hétfőtől péntekig 21.30-kor zárnak be. A hétvégén nyitva tartó könyvtárak pedig szombaton és vasárnap is meghosszabbítják

nyitvatartásukat, hogy „a felhasználók által leginkább igényelt időszakokhoz igazodjanak”.

Ami a hétvégét illeti, a szombati és a vasárnapi nyitvatartást, amely eddig mindkét napra eltérő volt, egységesítették. Így a hétvégén szolgáltatást nyújtó városi könyvtárak reggel 8.20-kor nyitnak és 15.20-kor zárnak. (<https://www.telemadrid.es/noticias/madrid/Las-bibliotecas-municipales-de-Madrid-amplian-su-horario-entre-semana-0-2502349786--20221103052130.html>) (Molnár Anikó)

Svédország

Habár Svédország elsődlegesen víz-, szél- és atomenergiára támaszkodik, a világpiaci árak megugrása miatt náluk is megnöttek az energiaárak. Statisztikák szerint az áram szeptemberben 54,2 százalékkal kerül többbe, mint egy évvel ezelőtt. (<https://engelsbergideas.com/notebook/low-power-how-self-sufficient-sweden-jeopardised-its-energy-security/>, <https://www.telesurenglish.net/news/Winter-Power-Shortages-to-Create-Serious-Risks-for-Sweden-20220919-0004.html>)

Az ország általában több áramot termel, mint amennyit felhasznál, de az idén az egyik atomerőműük karbantartás miatt várhatóan január 31-ig nem üzemel, illetve az áramexport megnőtt a többi ország felé.

Többféle intézkedést hoztak, amivel energiát spórolhatnak. Sok templomot és szaunát bezárnak télen. Amelyik templom nyitva marad, annak a fűtését csökkentik, így várhatóan 11–18 fok lesz bent. Ugyanígy bezárnak vagy alacsonyabb hőmérsékleten működnek tovább az uszodák. (<https://www.aa.com.tr/en/economy/swedens-churches-closing-saunas-switching-off-to-save-energy/2692118>)

A lakosoktól is azt kérik, hogy csökkentsék a háztartások energiafelhasználását, ami a hosszú téli éjszakák miatt megterheli az emberek lelki egészségét. Stockholm környékén a legsötétebb időszakban mindössze 5,5 óra a napsütéses órák száma. (<https://english.news.cn/20221108/e5d2afd4c9914be2aedc9e6723a9d5a9/c.html>)

A Svéd Nemzeti Könyvtár nyilvános részlegein egyelőre nem terveznek semmilyen megszorítást, az irattárban lesznek majd változások. Az Uppsalai Egyetemi Könyvtár is a megszokott rendben tart nyitva, ott sincsenek korlátozások. (Tóth Ágnes)

Szerbia

A Szerb Nemzeti Könyvtár (Народна библиотека Србије, romanizált: Narodna biblioteka Srbije) nyitvatartása egyelőre változatlan, mint ahogy nem változott a Belgrádi Városi Könyvtár (Библиотека града Београда, romanizált: Biblioteka grada Beograda), Szerbia másik legnagyobb nyilvános könyvtárának a nyitvatartása se.

A Vajdaságban Szabadkán november 1-én indult el a távfűtési szezon, egyelőre gázzal fűtenek, de ha probléma lesz a gáz beszerzése, akkor áttérnek a fűtőolajra. A Szabadkai Városi Könyvtár az elmúlt két évben újult meg. Kicserélték a nyílászárókat, megújították az épület homlokzatát, felújították a szobrokat, valamint új olvasóteremmel is bővült a könyvtár. Az energiakrízis miatti nyitvatartás változásáról nincsenek hírek. (<https://www.vmsz.org.rs/hirek/tortenesek/negnyelvu-tablat-kapott-szabadkai-varosi-konyvtar>) (Czene Mariann)

Szlovákia

Szlovákiában továbbra is érvényben van az energiafogyasztás megtakarítására vonatkozó, a közigazgatási intézmények számára kötelező érvényű dokumentum. (<https://www.minzp.sk/spravy/verejna-sprava-ide-prikladom.html>)

A jelenlegi energetikai helyzetben a könyvtárak az elfogadott általános jogszabályi változásokhoz és a fenntartók energiatakarékossgal kapcsolatos javaslataihoz igazodnak. A Szlovák Nemzeti Könyvtár zavartalanul működik, de október folyamán több könyvtár is korlátozó intézkedések meghozatalára kényszerült a szolgáltatásokkal kapcsolatban: hol a teljes intézményre vonatkozó csökkentett nyitvatartással működnek (pl. a pozsonyi Szlovák Pedagógiai Könyvtár), hol pluszban még a könyvtárhoz tartozó részlegek és intézetek nyitvatartását is lerövidítik. A Kassai Állami Tudományos Könyvtár például honlapján részletesen tájékoztat az intézményben hatályos energiatakarékossgai intézkedésekről és a módosított nyitvatartási rendről. (<https://www.svkk.sk/clanky/dolezity-oznam-uspora-energii-important-notice-energy-saving.html>)

Ukrajna

Az elmúlt pár hétben súlyosbodott a helyzet Ukrajnában. Orosz rakéták és drónok továbbra is szisztematikus terrortámadásokat hajtottak végre Ukrajna polgári és energetikai infrastruktúrája ellen. Gyakorlatilag mindennap célzott rakétatámadás éri Ukrajna energetikai infrastruktúráját. Az orosz légitámadások október 10. óta Ukrajna hőtermelő kapacitásának legalább a felét sújtották, több milliárd dolláros kárt okozva – közölte pénteken German Galusczenko, Ukrajna energiaügyi minisztere, hozzátéve, hogy nem minden erőműegység állt le teljesen. (<https://www.vg.hu/kozelet/2022/10/ukrajnanak-aramimportra-lehet-szuksege-hogy-atveszelhesse-a-telet>)

Galusczenko a Reutersnek elmondta, hogy Ukrajnának áramimportra lenne szüksége ahhoz, hogy a telet átvészelve, miután az orosz támadások az energetikai infrastruktúra 30-40 százalékát sújtották. A kereskedők már tárgyalásokat folytatnak a beszállítókkal – jelentette ki. Úgy véli, Oroszország most a teljes energiarendszer megsemmisítését tervezi, bár hangsúlyozta, hogy a rendszer egyelőre stabilan működik.

Ukrajna több településén szünetel a villany- és a gázszolgáltatás. Naponta több hosszabb áram-vészlekapcsolással számolhatnak egyes megyékben. Több nagyobb városban, településen már hetek óta nincs áram-, víz- és gázszolgáltatás. (<https://mind.ua/news/20249143-za-ostannij-misyac-energopidpriemstva-dtek-zaz-nali-12-vorozhiv-atak>, <https://life.karpat.in.ua/?p=124176&lang=hu>)

A Vernadszkij Nemzeti Könyvtárra vonatkozóan vagy más könyvtárakra sincs fellelhető információ semmilyen korlátozó intézkedésről. Működésük a jelenlegi körülményektől függő és változó nap mint nap. (Koljadzsina Natália)